

JÄVSREGLER

Syfte och Omfattning

Dessa jävsregler syftar till att säkerställa objektivitet och opartiskhet i Rymdstiftelsens styrelsearbete samt att upprätthålla allmänhetens och intressenters förtroende. Reglerna ska förhindra att styrelseledamöters personliga intressen, direkta eller indirekta, påverkar de beslut som fattas på stiftelsens vägnar.

Dessa regler är en central del i vårt arbete för att förebygga jävsproblematik och för att vara transparenta med hur vi hanterar intressekonflikter, särskilt i förhållande till givare.

Reglerna omfattar samtliga ledamöter i Rymdstiftelsens styrelse. Varje ledamot är personligen ansvarig för att känna till och följa dessa regler.

Rättslig grund

Den grundläggande bestämmelsen om jäv för stiftelser finns i **2 kap. 14 § Stiftelselag (1994:1220)**. Enligt lagen får en styrelseledamot inte handlägga frågor som rör:

1. Avtal mellan ledamoten och stiftelsen.
2. Avtal mellan stiftelsen och en tredje part, om ledamoten har ett väsentligt intresse i frågan som kan strida mot stiftelsens intresse.
3. Avtal mellan stiftelsen och en juridisk person som ledamoten, ensam eller tillsammans med någon annan, får företräda.
 - *Undantag:* Punkt 3 gäller inte om stiftelsens motpart är någon som stiftelsen har som ändamål att främja och som utser en eller flera styrelseledamöter för stiftelsen, eller vid liknande förhållanden.

Definition av Jäv

Jäv föreligger när det finns en omständighet som kan rubba förtroendet för en styrelseledamots opartiskhet i ett visst ärende. Jäv kan uppstå inte bara vid faktiska intressekonflikter, utan även vid situationer som *kan uppfattas* som en intressekonflikt.

Detta inkluderar situationer där personliga intressen riskerar att komma i konflikt med stiftelsens, givarnas eller bidragsmottagarnas intressen.

Exempel på situationer där jäv kan föreligga:

- **Sakägarjäv:** När ett ärende ekonomiskt eller på annat sätt direkt berör ledamoten personligen eller en närstående till denne. Med närstående avses bland annat make/maka, sambo, föräldrar, barn, syskon och andra nära släktingar.

- **Ställföreträdarjäv:** När ledamoten, eller en närstående, är eller har varit ombud eller ställföreträdare för någon som är part i ärendet eller som har ett intresse som kan strida mot stiftelsens.
- **Ekonomiska intressen:** När ledamoten äger aktier, har en ledande ställning i, eller på annat sätt har ett betydande ekonomiskt intresse i ett bolag som styrelsen ska fatta beslut om (t.ex. vid upphandling eller anslagsgivning).
- **Anställning och uppdrag:** Enligt Svensk Insamlingskontrolls regler får en styrelseledamot inte vara anställd av stiftelsen. Arvode för styrelseuppdraget får inte heller utgå, utöver ersättning för direkta kostnader som resor och logi.
- **Delikatessjäv:** Om det finns någon annan särskild omständighet som är ägnad att rubba förtroendet för ledamotens opartiskhet, till exempel en nära vänskapsrelation eller en känd intresse motsättning till en part i ärendet.

Anmälningsplikt och Hantering

- **Anmälan:** En styrelseledamot som misstänker att en jävsituation kan föreligga ska omedelbart och på eget initiativ anmäla detta till styrelsens ordförande. Om det är ordföranden som är jävig ska anmälan ske till sekreteraren.
- **Bedömning:** Styrelsen diskuterar och beslutar därefter om jäv föreligger. Vid tveksamhet ska styrelsen hellre fälla än fria, det vill säga bedöma att jäv föreligger.
- **Konsekvens av jäv:** En ledamot som bedömts vara jävig får inte delta i handläggningen eller beslutet i det specifika ärendet. Ledamoten ska lämna sammanträdesrummet under den tid ärendet diskuteras och beslutas. Ledamoten ska inte heller räknas in när styrelsens beslutsföret i frågan fastställs.
- **Misskötsel:** Att bryta mot jävsreglerna är att anse som misskötsel av uppdraget och kan leda till att ledamoten entledigas.

Protokollföring

Alla anmälda och av styrelsen beslutade jävsförhållanden ska noggrant antecknas i styrelsens protokoll. Det ska tydligt framgå vilket ärende det gäller, vilken ledamot som anmält jäv, styrelsens beslut i jävsfrågan samt att ledamoten inte deltagit i handläggning eller beslut.

Transparens gentemot givare och intressenter

I enlighet med vår strävan efter transparens är Rymdstiftelsen öppen med hur vi hanterar intressekonflikter. Information om hur stiftelsen säkerställer objektivitet och hanterar jävsfrågor ska finnas lättillgänglig för givare och allmänhet. Detta sker exempelvis genom att dessa jävsregler publiceras på stiftelsens hemsida och att det i årsredovisningen redogörs för hur styrelsen arbetat med frågorna under året.